

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ

ÇOCUKLARI TANIMA TEKNİKLERİ

ANKARA 2006

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. ÇOCUKLARI TANIMA TEKNİKLERİ.....	3
ÖĞRENME FAALİYETİ-2.....	10
2.ÇOCUKLARI TANIMAVE DEĞERLENDİRMEDE KULLANILAN TEKNİKLER.....	10
2.1.1. Gözlemin Tekniğinin Faydalı Yönleri:.....	13
2.1.2. Gözlemin Tekniğinin Sakıncalı Yönleri (Sınırlılıkları).....	14
MODÜL DEĞERLENDİRME	37
CEVAP ANAHTARLARI	40
KAYNAKÇA	42

AÇIKLAMALAR

KOD	310TDB002
ALAN	Çocuk Gelişimi ve Eğitimi
DAL/MESLEK	Alan Ortak Çalışması
MODÜLÜN ADI	Çocukları Tanıma Teknikleri
MODÜLÜN TANIMI	Çocukları tanıma teknikleri tanımı,önemi, gerekliliği,teknikler,gözlem,anekdot, gelişim kontrol listeleri ve standart testler, gelişim dosyaları, gelişim raporları hakkında bilgi ve etkinlik hazırlama becerilerinin kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/8
ÖN KOŞUL	
YETERLİK	Çocukları tanıma tekniklerine uygun etkinlik hazırlatmak
MODÜL AMAÇ	Genel amaç, Uygun ortam sağlandığında çocukları tanımak için uygun teknikleri seçebileceksiniz. Amaç ➤ Çocukları tanıma tekniklerine uygun etkinlik planı hazırlayabileceksiniz. ➤ Çocukları tanıma tekniklerine uygun araç-gereç hazırlayabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIM	Kaynak kitaplar, bilgisayar, projeksiyon, fotoğraflar,afiş, broşür,dergiler,uyarıcı pano, konuya yönelik bilgi,vcd
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	➤ Modülde verilen her bir öğrenme faaliyetinde sonra, verilen ölçme araçlarıyla kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek kendinizi değerlendirebileceksiniz ➤ Öğretmen tarafından modül sonunda kazandığınız bilgi ve becerileri değerlendirmek amacıyla ölçme araçları uygulanacaktır.

GİRİŞ

Sevgili öğrenci;

Toplulukların temel taşıını oluşturan bireylerin bireysel farklılıkların gözetilmesinde, onların mutlu, problemlerini çözebilen, kendisine yetebilen, duyarlı kişiler olarak yetişmesi için gerekli ortam sağlanmalıdır. Bu ortamın sağlanabilmesi için çocukları tanıyarak, onlara uygun programlar hazırlamak gerekir.

Erken çocukluk dönemi eğitiminde yapılacak programlar çocukların yaş, gelişim, düzeyi, ilgi ve ihtiyaçları doğrultusundadır.

Bundan dolayıdır ki çocukları iyi tanımalı, gerekli olan eğitim bu doğrultuda verilmelidir.

Siz öğretmen yardımcısı olarak, bu modülde öğrendiğiniz bilgiler doğrultusunda öğretmenlere uygulama esnasında yardımcı olacaksınız.

Aynı zamanda kendi yaşamınızda da bu bilgilerden yararlanacaksınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Uygun ortam sağlandığında öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda çocukları tanıma tekniklerine uygun etkinlik planı hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Çocukları tanımak neden gereklidir? Çevrenizdeki Erken Çocukluk Eğitimi veren kurumlara giderek araştırınız ve edindiğiniz bilgileri arkadaşınızla paylaşınız.

1. ÇOCUKLARI TANIMA TEKNİKLERİ

1.1. Tanımı ve Değerlendirmenin Önemi

Erken çocukluk yılları bireyin gelişimi için çok önemli bir dönemdir. Bu dönemde bireyin tüm yaşam becerilerinin temelleri atılmaktadır. Beyin gelişimi ile ilgili yapılan araştırmalar bireyin beyin gelişiminin yaşamın ilk yıllarında çok hızlı olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu nedenle okulöncesi yıllarda çocukların bilinçli ve doğru bir şekilde desteklenmesi ve yönlendirilmesi gerekmektedir.

Çocukların gelişiminin her yönden desteklenebilmesi için, onların tüm özelliklerinin objektif olarak değerlendirilmesi gerekir. Çünkü çocuğa yardım, onun tamamıyla tanınabildiği koşullarda gerçekleşir.

Çocuğun ilgileri, ihtiyaçları, gelişimsel özellikleri ve öğrenme yöntemleri birbirinden farklı olabilir. Bunları bilmek, okul programlarının geliştirilmesinde birinci basamak olarak düşünülmelidir. Çocukların öğrenme ortamından etkili şekilde yararlanması için onların tanınması eğitim programının can alıcı noktalarından biridir.

Çocukları tanıma ve değerlendirme; çocukla ilgili tüm bilgilerin, objektif, esnek fakat tutarlı bir şekilde çok çeşitli araçlar yardımıyla sistematik olarak toplanması, kayıt altına alınması ve bunları birbiri ile birleştirerek anlamlı ve güvenilir bir karar verme sürecidir.

Çocukları tanımak önemlidir. Çünkü:

- Çocukların gelişimsel özelliklerinin bilinmesi, yardıma ihtiyaç duydukları alanların ve güçlü yönlerinin tespit edilmesini sağlar.
- Çocukların ihtiyaçlarını karşılayacak etkili ve kaliteli eğitim programlarının oluşturulmasını sağlar. Çocukları tanımak için atılan adım sağlam bir başlangıç oluşturur.
- Çocukların özelliklerine uygun öğrenme yöntem, teknik ve araçların seçilmesi ve böylece etkili ve kaliteli öğrenme ortamlarının düzenlenmesine temel oluşturur.
- Çocukları güçlü ve gelişmeye açık özel gereksinmelerinin erken yaşlarda fark edilerek desteklenmesini, yönlendirilmesini sağlar.
- Çocukların kendi kendilerini tanımalarına fırsat yaratarak, bireysel ve sosyal farkındalıklarını geliştirir.
- Çocukların gelişimlerdeki ilerleme ya da saptamaları ölçmeyi sağlar. Böylece çocuk hakkında bir profesyonel olarak aileleri bilgilendirmede güvenilir bir rehberlik hizmeti vermek mümkün olur.

Çocukların tanınması gereken yönleri şunlardır.

- Beden gelişimi ile ilgili bilgiler.
- Ailesi, yakın çevresi ve yaşadığı çevre ile ilgili bilgiler.
- Kimlik bilgileri.
- Sağlık durumu ile ilgili bilgiler.
- İlgisi ve yetenekleri ile ilgili bilgiler.
- Kişilik özellikleri ve geçmiş yaşantıları ile ilgili bilgiler.
- Bilgi ve beceri, başarı ve uyumu ile ilgili bilgilerin bilinmesi gerekir.

Resim 1.1: Çocukların gelişimsel özelliklerinin bilinmesi çok önemlidir.

1.2. Çocukları Tanıma ve değerlendirme sürecinde dikkat edilmesi gereken noktalar

- Çocukları tanıma ve değerlendirmenin amacı, çocukların neleri bilmediğini değil, neleri ne kadar bildiğini ortaya çıkarmaktır. Çocukların bildiklerinden hareketle, yeni öğrenme alanlarına dikkatlerinin çekilmesi önemlidir.

Resim 1.2 : Çocukları tanımanın amacı, onların güçlü yanlarını ortaya çıkarmaktır.

- Tanıma ve değerlendirme çalışmaları kesinlikle çocuğun yapamadıkları üzerinde yoğunlaştırılmamalıdır. Çocuğun kendisiyle ilgili olumlu benlik algısı güçlendirilmelidir. Çocukların bildikleri kadar merak ettiği konularda dikkate alınmalıdır. Çocukların meraklarını gidermek için sordukları sorulara önem verilmelidir. Çocukları tanımak demek, çocukların neleri öğrenmek istediklerini de ortaya çıkarabilmek demektir.
- Çocuklar ne yaptıkları kadar nasıl ve neden yaptıklarını da düşünmelidirler. Çocuk yaptığı eylemlerin nedenini düşünmeden yaptığında, ezberci bir yapıya sahip olabilir. Çocuklarla öğrenme sürecinde, duygu ve düşünceleri ile ilgili konuşmalı, yaptıklarının amaçları hakkında paylaşımlar yapılmalıdır.
- Çocuklar aynı yaşta olsalar da birbirleri arasında farklılıklar olabileceği unutulmamalıdır. Bu nedenle çocuk merkezli çoklu değerlendirme, yöntem ve araçlarının kullanılması gerekmektedir.
- Çocukları tanıma ve değerlendirme çalışmaları eğitim programlarının bir parçasıdır. Eğitim ortamındaki her durum çocuk hakkında bir veri olarak dikkatle değerlendirilmelidir.
- Çocukları tanıma ve değerlendirmede aileleri ve yaşadıkları çevre koşulları da dikkate da dikkate alınmalıdır.
- Çalışmalar düzenli ve sürekli olarak yapılmalıdır.
- Etik davranmalı, elde edilen bilgiler sadece eğitim amaçlı kullanılmalıdır.

Resim 1.3 : Çocuklar ne yaptıkları kadar nasıl ve neden yaptıklarını da düşünmelidirler.

UYGULAMA FAALİYETİ-1

Çocukları tanımada ve değerlendirmede dikkat edilmesi gereken noktaları araştırınız.
Araştırma sonuçlarınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.

İŞLEM BASAMAKLARI	ÖNERİLER
Çocukları tanımının önemini araştırınız.	Araştırmanızda erken çocukluk eğitimi veren kurumlardan ve internetten yararlanınız.
Çocukları tanımada dikkat edilmesi gereken noktaları araştırınız.	Dikkatli ve gözlemci olunuz.
Çocukları değerlendirme sürecinde dikkat edilmesi gereken noktaları araştırınız.	Değerlendirmede objektif olmanın önemini unutmayınız.
Araştırma sonuçlarınızı sınıftaki arkadaşlarınızla paylaşınız.	Akıcı bir dil kullanmaya dikkat ediniz. Arkadaşlarınızın görüşlerini dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ-1

Aşağıda hazırlanan değerlendirme ölçeğine göre kendinizin ya da arkadaşınızın yaptığınız çalışmayı değerlendiriniz. Gerçekleşme düzeyine göre “EVET/HAYIR” seçeneklerinden uygun olan kutucuğu işaretleyiniz.

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	EVET	HAYIR
Çocukları Tanımanın önemini araştırdınız mı?		
Çocukları Tanımada dikkat edilmesi gereken noktaları araştırdınız mı?		
Çocukları değerlendirme sürecinde dikkat edilmesi gereken noktaları araştırdınız mı?.		
Araştırma sonuçlarınızı sınıftaki arkadaşlarınızla paylaştınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda hayır cevaplarınız varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrar ediniz. Cevaplarınızın hepsi evet ise bir sonrası faaliyete geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeler doğru ise “D”, yanlış ise “Y” harfini yuvarlak içine alınız.

(D)– (Y) 1. Çocuğu tanımak ve değerlendirmek, erken çocukluk eğitimi veren kurumlarda eğitim programları düzenlemek için gereklidir.

(D)– (Y) 2. Çocuk doğal ortamda ve farklı yönleriyle tanınmalıdır.

(D)– (Y) 3. Çocuğu tanımak ve değerlendirmek süreklilik ister.

(D)– (Y) 4-Çocukları tanıırken amaç neleri bilmediğini değil, neleri bildiğini anlamaktır.

(D)– (Y) 5-Çocukları tanıırken değer yargılarını bilmek gerekmez.

(D)– (Y) 6- Çocukları tanıma ve değerlendirme de aile ve çevre de önemlidir.

(D)– (Y) 7-Çocuğu tanımak, fiziksel açıdan tanımadır.

(D)– (Y) 8- Çocuk hakkında elde edilen bilgiler, gerekli görüldüğünde eğitim amacı dışında kullanılabilir.

(D)– (Y) 9-, Çocukların kendilerini tanımaları, çocukları tanıma ve değerlendirmenin amaçlarından biri değildir.

(D)– (Y) 10-Çocukları tanıma ve değerlendirme de tek bir yöntem kullanmak yeterli olur.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Uygun ortam sağlandığında öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgiler doğrultusunda çocukları tanıma tekniklerine uygun araç-gereç hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Erken çocukluk döneminde kullanılan çocuklarını tanıma tekniklerini araştırınız. Edindiğiniz bilgileri uyarıcı panolar hazırlayarak, arkadaşlarınızla paylaşınız.
- Çocukları tanımada kullanılan teknikleri, erken çocukluk eğitimi veren kurumda ya da bir özel eğitim merkezinde uygulama esnasında gözleyiniz. Gözlem sonuçlarını raporlaştırarak arkadaşlarınızla paylaşınız
- Bir önceki yaptığınız çalışma esnasında kullanılan araçları ve çalışma ortamını görüntüleyerek sınıfta bir sunu yapınız.
- Farklı ortamlarda yapılan farklı teknikleri karşılaştırınız.

2.ÇOCUKLARI TANIMAVE DEĞERLENDİRMEDE KULLANILAN TEKNİKLER

2.1. Gözlem

Gözlem, bir kimsenin diğer bir kimse hakkında duyu organları ile bilgi edinmesi veya çocukların farklı ortamlarda, farklı davranışları ile ilgili bilgi toplama tekniği olarak tanımlayabiliriz.

Gözlem,"Bir çocuk ya da grubu yer, olay, nesne, durum ve şartlarına göre bilgi toplamak için maksatlı, belirli bir amaca yönelik yapılan gözetleme ve duyma işidir."

Kısaca gözlem, bilgi toplama tekniklerinden biridir diyebiliriz

Gözlem birkaç şekilde yapılabilir.

a)Gelişi güzel Gözlem: Herhangi bir plan yoktur.Amaç belirlenmediği için doğal ortamda rasgele elde edilir. Örneğin;Öğrenciye rehberlik ederken çocukları rasgele gözleme.

Resim 2.1:Gelişigüzel gözlem, kendiliğinden yapılır.

Resim2.2: Kim, niçin, nerede, nasıl, ne zaman gözlenecek planlamalıdır.

b)Sistemli Gözlem: Neyin nerede,ne zaman gözleneceğinin önceden tespit edilerek,amacının belirlendiği,belli kurallara uyularak yapılan gözlemdir.(Planlama). İzleme sonuçları bir form üzerine kaydedilir. (Gözlem ve kayıt) Sonuçlar daha sonra bir form üzerine kaydedilir. (Yorumlama).Geçerliliği ve güvenilirliği vardır. Ancak, gözlemlenen kişi, bu durumdan haberdar olmamalıdır.

Örneğin;Çocuğu sınıf ortamında oyun oynarken, yemek yerken gözlemek.

c) Özel durumlarda Gözlem: Belli durumlarda çocukların nasıl bir tepki gösterdiğine bakılarak kişilik özellikleri hakkında bilgi toplamadır. Örneğin; çocuğun bazı engellemeler karşısındaki tepkisini anlamak için gerçek yaşam koşullarına uygun özel durumlar yaratılır; tepkiler izlenir ve değerlendirilir.

Gözlem Yapılırken Dikkat Edilmesi Gereken İlkeler;

- Kim, niçin, nerede, nasıl, ne zaman gözlenecek planlamalıdır.
- Gözlem sonuçları nasıl kaydedilmeli ve bilgiler nasıl analiz edilmeli önceden belirlenmelidir.
- Belli bir zamanda bir kişi ve bir grup gözlenmelidir.
- Gözlem için yeterli süre ayrılmalıdır. ÖR:5 gün boyunca gözlenmelidir.
- Gözlem farklı aralıklarla ve kısa süreli yapılmalıdır.
- Kontrollü ve doğal ortamlarda gözlem yapılmalıdır.
- Çocuklar bir bütün olarak gözlenmeli, kritik davranışlar, çocuğun tüm yönleri içinde gözlenmelidir.
- Gözlem objektif olmalı, yorum ve değerlendirme katılmadan kaydedilmelidir.
- Çocuk gözlendiğini hissetmemeli, doğal hareket etmesi için ortam sağlanmalı, gözlem sonuçları kaydedilirken, gözlenen çocuk bunu hissetmemelidir.
- Gözlem zaman, zaman yapıldığı için gözlemci sonuçları unutabilir. Böyle bir duruma düşmemek için kayıtlar gözlem sonrasında hemen yapılmalıdır.
- Gözlem, birkaç kişi tarafından yapılabilir. Bu durumda hata en aza iner.
- Gözlem koşulları ve zamanı mutlaka kaydedilmelidir.
- Gözlemle elde edilen bilgiler, diğer bilgilerle birlikte kullanılmalıdır.
- Çocukların konuştuklarıyla birlikte duygu, davranış ve beden diline de dikkat edilmelidir.
- Gözlemde elde edilen bilgiler çocuğun gelişimini desteklemek, varsa problemlerine çözüm bulmak amacıyla kullanılmalıdır.
- Gözlem yapan kişinin duyu organları sağlıklı olmalıdır.

2.1.1. Gözlemin Tekniğinin Faydalı Yönleri:

- Kullanması kolay bir tekniktir.
- Herhangi bir araç gerektirmez, ekonomiktir.
- Doğal ortamda çocukları izleme imkanı vardır.
- Hem grup, hem de birey için uygulanabilir.
- Her yaşa göre uygulanabilir.
- Eğitimin bir parçası olarak yürütebilir, ayrıca zaman ayırmaya gerek duyulmaz.
- Çocukları bir bütün olarak ele almaya fırsat verir. Sözlerini, mimiklerini, davranışlarını aynı anda izlemek mümkündür.

Resim 2.3: Gözlemlerin belli aralıklarla tekrarlanması gerekir.

2.1.2. Gözlemin Tekniğinin Sakıncalı Yönleri (Sınırlılıkları)

- Görülebilen davranışlar hakkında bilgi verir. Davranışın nedenlerini bulmak için başka tekniklere ihtiyaç duyulur.
- Yapısı itibariyle sadece gözlem anına ait bilgi verir.
- Gözlemcinin bakış açısı, gözlemin objektif olmamasına neden olabilir.
- Gözlenen durumun yorumlanması zordur.
- Gözlemcinin iyi yetişmiş olması veya taraflı bir bakış açısına sahip olması gözlemin ve yorumun değerini değiştirebilir.

Çocukları tanıma teknikleri konusunda eğitim almamış kişiler tarafından gözlem yapılarak bilimsellikten uzak, yüzeysel, gözlemlerin yapılmasını önlemek amacıyla bazı araçlar geliştirilmiştir.

Bu araçlar anekdotlar, gözlem listeleri, özel kayıt çizelgeleri, dereceleme ölçekleridir.

Gözlem Kayıt Formu (Örnek)

Çocuğun adı.....

Tarih .../.../.....

Durum: Pamuk prenses kostümünün ilgili köşeye asılması.

Gözlem Süresi.....

Kayıt Tutan .....

Her boş dakikayı belirterek, çocuğun etkinliği kaydedilir.

8:30- Gizem sınıfa girdiğinde pamuk prenses kostümünün yanında Elif ile Ayşe'yi gördü. Aaaa dedi bu sizin mi? Öğretmen "Hayır sınıfa ait oyun oynarken sırayla kullanabilirsiniz" diyor. Gizem gülererek -"Şimdi ben giymek istiyorum" diyor. Ayşe ile Elif itiraf edince ağlamaya başlıyor.

8:35- Ayşe “Önce biz gördük” deyince Gizem öğretmenin suratına bakıyor. Kitap köşesine doğru ilerliyor. Bir kitap alıp sandalyeye oturuyor. Arada bir öğretmene bakıyor.Öğretmeni ” Gizemcim arkadaşlarından sonra deneyebilirsin “ diyor.Gizem ağlayarak başını sallıyor.

8:40- Kitabı sandalyede bırakarak “ben çok bekledim, sıra bende diye” bağılıyor ve arkadaşlarının yanına doğru zıplayarak ilerliyor.

8:45- Sert biçimde Elif’in üzerindeki pamuk prenses kostümünü çekiyor. Elif’in ağlayarak öğretmene seslenmesi üzerine asılı biçimde duran kostümlerin arkasına saklanıyor

Anekdot(Vak’a Kaydı)

Gözlem sonuçlarının kaydedilmesi amacıyla geliştirilmiş özel bir formun adıdır.

Uzman, öğretmen ya da yöneticiler tarafından gözlenen çocukların olumlu veya olumsuz olduğunu düşündükleri davranışlarının ayrıntılı ve objektif bir şekilde kaydedilmesi tekniğidir.

Anekdotlar her çocuğa ayrı olarak hazırlanır. Kart şeklinde olabildiği gibi, anekdot özetleme formları geliştirilerek ,toplu dosyalara aktarılmak üzere zarf içinde bulunabilir.

Anekdotlarda, çocuğa ait tüm gözlemler kaydedilmez. Sadece dikkate alınması gereken davranışlar kaydedilir.

Anekdotta ;

- Gözlemcinin adı,soyadı ve unvanı
- Gözlenen öğrencinin adı,soyadı
- Olayın geçtiği yer ve zaman
- Olayın objektif olarak tarif edilmesi
- Gözlemcinin yorumu ve önerisi için ayrı bir yer bulunması önemlidir.

Resim 2.4 : Anektod kayıt tutarken, gözlenen olay ana hatlarıyla yazılır.

Anektod Örneği-1

20.2.2006 Gizem kahvaltısını ısrarla yapmak istedi.Çatalı yavaşça yerine koydu.Öğretmenin kendisine bakıp bakmadığını kontrol etti.Sandalyesi ile arkaya doğru yaslandı.

17.3.2006 Üç çocuk Legolarla araba yapmışlardı. Gizem, Furkan'a yaklaştı."Bana da yapar mısın?" dedi.Olumsuz cevap alınca Legoların içinde kırmızı olanı seçti.Kısa bir süre elindeki oyuncakta birlikte masadakilere baktı.sonra elinden oyuncağı yere attı.

15.4.2006 Kukla sahnelerinin arkasında eline bir kukla geçirmeye çalıştı. Buse yanına yaklaşınca dedi "Hadi sende bir kukla al oynayalım"

Dedi.Buse Kuklayı eline geçirirken, O da boş olan eliyle yardım etti.

3.6.2006 Masada resim yaparken arkadaşının yeşil boyayı bulamıyorum demesi üzerine “Benim işi bitiyor.Sonra sana veririm” dedi.

Daha sonra kağıdını öğretmene verdi ve müzik köşesine doğru yürüdü.

YORUM: Gizem’in diğer kayıtlarda,okula arkadaşlarından daha geç başladığı belirtilmiş.İlk başta zorlanmış ama daha sonra kendisini kabul ettirdiği görülüyor.

Anekdot Örneği(Kart Şeklinde)-2

Adı,Soyadı.....

Tarih.....

Yer.....

Yorum.....

.....

Anekdot özetleme form örneği

Adı,Soyadı.....

Tarih

Yer

Gözlemci

Davranış

Yorum

Etkinlik: Erken çocukluk eğitimi veren bir kurumda yada çevrenizdeki bir çocuğu gözleyerek, anekdot kayıtları tutarak, bunları sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Gelişim Kontrol Listeleri ve Standart Testler

Özellikle çocuğun bireysel gelişimine yönelik olarak kullanılması önerilen bu tip araçlar okul programının belirlenmesinde rehberlik eder. Ancak, bireysel yada küçük gruplara uygulanabilecek bu tip araçların çocuklar hakkında karar verme sürecinde etiketlemeye varan sonuçlarından kaçınmak gerektiği de unutulmamalıdır.

Gelişimsel kontrol listeleri ve standart testler, çocukların zayıf ve güçlü yönlerini gösterdiği gibi bazı özel becerilerin ve yeteneklerin ortaya çıkmasında da önemli ipuçları verir.

Resim 2.5 : Öğretmen, güvenilirliği yüksek testlerden faydalanmalı, iyi gözlemci olmalıdır.

Gelişim Dosyaları (Portfolyolar)

Çocuk hakkında genel bir değerlendirme yapabilmek için çok sayıdaki ve çok çeşitli alanlardaki gelişimsel ürünleri ve sonuçları içeren çocuğa ait özgeçmiş dosyasıdır.

Gelişim dosyalarının en önemli özelliği, belli bir amaca yönelik olarak hazırlanması ve sistematik olmasıdır. Gelişim dosyaları eğitim sürecinin sonu değil, sürecin kendisidir.

Portfolyonun oluşturulmasında çocuğun aktif katılımı esastır. Portfolyo içindeki ürünlerin büyük kısmı, çocuk tarafından seçilmiş ve dosyaya konulmuş olmalıdır. Çocukların kendi çalışmaları hakkında duygu ve düşüncelerini belirtmeleri kendi kendilerini yönetme becerilerini geliştirdiği gibi, öz değerlendirme becerilerini de geliştirir.

Portfolyo, çocuğun bireysel çalışması gibi görünse de aslında öğrenme sürecinin bir yansımasıdır ve çocuğun öğretmeniyle, arkadaşlarıyla ve ailesiyle etkileşimlerinin, paylaşımlarının da somut örneklerini yansıtır.

Gelişim dosyasında aşağıdaki bilgi ve dokümanların yer alması beklenir.

- Aileye ait bilgi formları
- Öğretmenin yapmış olduğu gözlem kayıtları
- Çocuğa ve aileye ait anektodlar
- Gelişim kontrol listeleri ve standart test sonuçları
- Çocuğa ait kişisel bilgiler
- Fotoğraflar
- Video kayıtları
- Çocuğun seçtiği sanat çalışmaları
- Projeler, v.b.

Görüldüğü gibi, çocuğun gelişim dosyasının hazırlanmasında katılımı esastır. Aynı zamanda bu dosyalar hem çocuk, hem de çocukla etkileşimde bulunan çevresiyle ilgili dokümanları kapsamalıdır.

Gelişim dosyaları çocuğu tanımak ve çocuğun kendisini tanıması amacıyla kullanılan en etkili araçlardan biridir.

Gelişim Raporları

Gelişim raporları çocukların eğitim dönemi içindeki performanslarının bir özetini kapsar. Çocuğun bütün gelişim alanlarını kapsayan bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklarının genel bir yorumu gelişim raporlarıyla somutlaştırabilir.

Gelişim raporları, öğretmenlerin çocukları tanımaya yönelik olarak kullandıkları, gözlemler, anektodlar, standart test ve gelişimsel kontrol listeleri, gelişim dosyaları, vb. sonuçlarının bir sentezi olarak da düşünülebilir. Ailelere özellikle belirtilmesi gereken noktalar varsa (özel yetenekler, okul dışında desteklenmesi gereken alanlar, öneriler ve çözüm yolları vb.) bunlara da raporda yer verilmelidir.

Resim 2.6 : Çocuklarla yapılan gezi-gözlemlere , gelişim dosyalarında yer verilebilir.

Görüşme (Mülakat)

Bireyi tanımak amacıyla,görüşme tekniğini kullanmasını bilen,zamanı,yeri belli olan bir plan dahilinde düzenlenen etkileşim sürecidir.Görüşme tekniği ile birey(çocuk) ve çevresi hakkında ayrıntılı bilgi elde edebilir.

Erken çocukluk eğitiminde görüşmeler veliyle yapılır.

Görüşmelerde konuşmada farklı olarak:

- Tekniği bilen bir kişi tarafından yapılması,(Okullarda öğretmenler,uzmanlar,psikolojik danışmanlar vs.)
- Belli bir amaca yönelik olması,
- Planlama ve düzenleme yapılması
- Belli bir zaman, yer ve sınırlılıkta yapılması,
- Yorumlanması gereklidir.

Görüşmede bazı olumsuz yönlerde vardır. Bunlar:

- Görüşme tekniği fazla araç gerektirmemesine rağmen. Bireysel olduğundan ekonomik değildir. Her çocuk için ayrı zaman ve emek gerektirir.
- Subjektiftir. Görüşülen kişinin verdiği bilgilerin doğru olduğu kabul edilir.Görüşme görülen kişinin verdiği bilgi ile sınırlıdır.
- Sonuçlar yanlış yorumlanabilir.
- Görüşmede uygun yer ve zamanı belirlemek taraflar açısından oldukça zordur.
- Bireysel görüşmede, görüşme için başvuran kişinin ilgi ve ihtiyacına hizmet etmeyi ilke edinilmelidir.

Görüşmenin faydalı olabilmesi için uygulayıcının dikkat etmesi gereken bazı noktalar şöyle sıralanabilir.

Hazırlık aşamasında (Görüşme Öncesi) ;

- Görüşmenin amacı tespit edilmeli.
- Birey (çocuk) ve problemleri hakkında bilgi toplamalı
- Neler sorulacağı tespit edilmeli.
- Uygun görüşme yeri hazırlanarak görüşülen kişinin kendini huzurlu hissetmesi sağlanmalı.
- Görüşme zamanı başkalarına duyurmada ve karşılıklı olarak tespit edilmelidir.

Görüşme sırasında:

- Karşılama ve selamlaşmadan sonra hal hatır sorulmalı.
- Görüşmeciye rahat, güvenilir, güler yüzlü, samimi davranılmalıdır.
- Tekniği uygulayan kişi dikkatli, uyanık ve iyi bir dinleyici olmalı yeri geldiğinde sorular sormalı, görülen kişinin konuşmasını sabırla beklemelidir.
- Uygulayıcı, mümkün olduğunca az konuşmalı, ders verir veya tenkit edici konuşmamalı, ses tonunu iyi ayarlamalı, açık,sade ve anlaşılır bir dil kullanmalıdır.
- Önceden tespit edilen soruları en uygun anda sorulmalı, görüşülen kişinin yardıma ihtiyacı varsa, cesaret verilmelidir.
- Görüşülen kişinin söyledikleri doğru kabul edilip, konuşmak istemediği şeyleri açıklaması konusunda baskı yapılmamalıdır.
- Yapılan görüşmeden sağlanan fayda açıklanarak, memnuniyet hissi uyandırılmalıdır.
- Görüşülen kişi mutlaka uğurlanmalıdır.

Görüşme sonrasında:

- Etik kurallara uyulmalı, konuşulanlar sır olarak kalmalı ilgili olmayan kişilerle paylaşılmamalıdır.
- Konuşanlar objektif olarak yazılmalıdır.
- Tutulan kayıtlara göre yorum yapılarak, öneriler belirtilmelidir.
- Görüşme kaydedilmelidir.

GÖRÜŞME FORMU(ÖRNEK)

(Ana-babalarla görüşme yapmak için örnek form)

1. Çocuğun adı soyadı: ..... Doğum tarihi: .....
Yaş ..... Evlat mı edinmiştir .....

Evlat edinilmişse çocuk biliyor mu? .....

Sizin bu konuda düşünceniz nedir? .....

2. Baba adı: ..... Doğum Yeri: ..... Yaşı: .....

3. Anne adı: ..... Doğum Yeri ..... Yaşı: .....

4. Babanın mesleği: ..... Annenin mesleği: .....

5. Öğrenim durumu: Baba: ..... Anne: .....

6. Ailedeki diğer çocukların:

<u>Adı</u>	<u>Doğum Tarihi</u>	<u>Yaşı</u>
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

7. Evdeki diğer kişiler (Çalışan varsa belirtiniz.)

<u>Adı</u>	<u>Doğum Tarihi</u>	<u>Yaşı</u>
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

8. Evde özel ilgisi veya yetenekleri olan kişi varsa belirtiniz.

Anne: ..... Baba: .....

Kardeş: ..... Diğer: .....

9. Boş zamanlarınızı neyle değerlendiriyorsunuz ?

Anne: .....

Baba: .....

10. Çocuğun hangi oyunlara ilgisi vardır ve evde nelere yöneltiliyor ?

.....

11. Ailenin birlikte yapmaktan zevk aldığı etkinlikler nelerdir ?

.....

12. Çocuk hangi etkinlikleri yapmaktan zevk alır ?

.....

13. Cinsiyetle ilgili rolünü nasıl ifade ediyor ? .....

14. Anlaşmazlıklarını nasıl çözer ? .....

15. Siz anne-baba olarak çocuğunuzun gelişimine okulun nasıl yardım edeceğini düşünüyorsunuz?

.....

16. Ailede disiplin nasıl sağlanır ? .....

17. Hangi çocuk hastalıklarını geçirdi ? .....

18. Kaza geçirdi mi ? Geçirdiyse kısaca anlatınız. ....

.....

19. Çocuğunuzun okulun dışında arkadaşları var mı? .....

20. Çocuğunuzun doğumdan bugüne gelişimini anlatınız. ....

36-60 AYLIK ÇOCUKLARIN GELİŞİM ÖZELLİKLERİ

ÖZBAKIM BECERİLERİ		EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN
1	Düğmesiz ve bağısız giysiler yardımsız giyinir.										
2	Yardımla saçını tarar.										
3	Giysisindeki büyük düğmelerini ilikler-çözer.										
4	Giysilerinin önünü-arkasını ayırt eder.										
5	Ellerini yıkar.										
6	Dişlerini fırçalar.										
7	Sözel ipuçları ile tabakları,peçeteleri,çatal ve kaşıkları doğru yerleştirerek sofraya yardım eder.										
8	Boyuna uygun bir askıya ceketini ve hırkasını asar.										
9	Masada kirlettiği kendisine ait yeri temizler.										
10	Gece gereksinim duyduğunda uyanır ve tuvalete gider.										
11	Burnunu mendille siler.										
12	Ev işlerine yardım eder.										
13	Kendisine ait eşyaları toplar.										
14	Yardım ile bıçak kullanır.										

36-60 AYLIK ÇOCUKLARIN GELİŞİM ÖZELLİKLERİ

SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM		EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN
1	Toplum içinde kendisinden beklenen uygun davranışları gösterir										
2	Yetişkinlerin konuşmalarını katılır.										
3	Aldığı sorumlulukları yerine getirir.										
4	Nezakat kurallarına uygular.										
5	Kendisinden küçüklere sevgi ile ilgi gösterir										
6	Oyuncaklarını paylaşır.										
7	Yetişkinlerin yönettiği grup oyunlarına katılır.										
8	Diğer çocuklarla çeşitli oyunlar oynar.										
9	Basit kurallı oyunlar oynar.										
10	Sırasını bekler.										
11	Hakkını korur.										
12	Övgüden hoşlanır,yaptığı işin beğenilmesini ister.										
13	Kendisiyle ilgili sorulara uygun cevaplar verir.										
14	Duyularını ifade eder.										
15	Bir sorunu olduğu zaman yardım ister.										
16	Sofra kurallarına uyar.										
17	Adını,Soyadını ve yaşını bilir.										

36-60 AYLIK ÇOCUKLARIN GELİŞİM ÖZELLİKLERİ

BİLİŞSEL GELİŞİM		EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN
1	Büyük-küçük,az-çok,açık-kapalı,uzun,kısayı resimde ayırt eder.										
2	4-8 parçalı yap-bozu yapar.										
3	Sayı ile nesne arasında ilişki kurar (1'den 10'a kadar)										
4	1'den 10'a kadar sayar.										
5	Yetişkinin istediği sayıda nesneyi verir. (1'den 10'a kadar)										
6	İki yarım daireyi birleştirip daire yapar.										
7	Nesnelerin neden yapıldığını söyler.										
8	"Neden evimiz,kitabımız,saatimiz,görevlerimiz vardır" gibi soruları cevaplandırır.										
9	Tamamlanmamış insan resmine kol ve bacak çizer.										
10	Resmi gösterilen mesleklerin adını söyler.										
11	Meslekler ile kullandıkları araç gereçler arasında ilişki kurar.										
12	Kısa bir süre gösterilip gizlenen tek nesne resimlerinin neye ait olduğunu hatırlayarak söyler.										
13	Artık materyalleri kullanarak özgün bir ürün yaratır.										
14	Ana ve ara renkleri sıralar.										
15	Ana ve ara renklerle ilişki kurar.										
16	Ana ve ara renkleri gruplar.										
17	Ana ve ara renkleri sıralar.										
18	Verilen nesnelere açıktan koyuya, koyudan açığa doğru sıralar										
19	Bir olayı oluş sırasına göre sıralar.										
20	Gösterilen resimlere ilgili öykü oluşturur.										
21	Objelere temel özelliklerine göre gruplar.(Hayvanlar,sebzeler,çiçekler)										
22	Resme bakarak nesneyi tanımlar.										
23	Dil,boyun,kol,diz,parmak,gibi beden										

	paçalrını gösterir.												
24	Neden-Sonuç ilişkisi kurar.												

36-60 AYLİK ÇOCUKLARIN GELİŞİM ÖZELLİKLERİ

DİL GELİŞİMİ		EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN
1	Konuşmalarında bağlaç kullanır.										
2	Kendi kendine ait bir şarkı,şiiir,tekerleme söyler.										
3	Yaptığı günlük işlerle ilgili olarak,sorulan sorulara cevap verir.										
4	Konuşmalarında sıfat kullanılır.										
5	Konuşmalarında ifadelerin olumsuz biçimlerini kullanır.										
6	"Neden,nasıl,kim?" gibi sözcüklerini kullanarak tümceler kurar.										
7	Konuşmalarında kişi zamirlerini kullanır.										
8	Konuşmalarında yer bildiren ifadeleri doğru olarak kullanır.(önüne,arkasına gibi)										
9	Konuşmalarında tümcenin temel öğelerini kullanır.										
10	Konuşmalarında işaret zamirini kullanır.										
11	Duygularını adlandırır.										
12	Dün,buğün,yarına ilişkin zaman bildiren sözcükleri doğru olarak kullanır.										

**60-72 AYLIK ÇOCUKLARIN GELİŞİM
ÖZELLİKLERİ**

PSİKOMOTOR GELİŞİM		EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN
1	Denge tahtasında ileriye-geriye doğru yürür.										
2	Buluşma ve durma komutlarına uyarak tempolu yürür.										
3	Kendi başına ip atlar.										
4	Kendi bedeni etrafında döner.										
5	Ayak değiştirerek merdiven iner çıkar.										
6	Atma ve tutma davranışlarını gerektiren etkinliklere katılır.										
7	Yardımla sekerek yürür.										
8	Ritmik hareketleri yapar.										
9	Topu yakalayabilmek için ellerinden çok kollarını kullanır.										
10	Orta boy topu yerde birden fazla sıçratır.										
11	Parmak ucunda koşar.										
12	Topukları üzerinde koşar.										
13	Yaklaşık 30 cm. yükseklikten atlar.										
14	Ritmik olarak seker.										
15	Tek ayak üzerinde 8-10 saniye durur.										
16	Düşmeden 10 kez öne doğru çift ayak sıçrar.										
17	Kâğıt üzerine çizilmiş basit şekilleri keser.										
18	Hamur gibi yumuşak materyalleri kullanarak 2-3 parçadan oluşan şekiller yapar ve bunlardan bir kompozisyon oluşturur.										
19	Modele bakarak daire,kare,dikdörtgen ve üçgen çizer.										
20	Yatay,dikey,eğri ve eğiz çizgileri ve bunların										

	kombinasyonları çizer.																		
21	İşaret parmağı ile diğer elinin parmaklarını sayar.																		
22	Üç metre uzaklıktaki hedefe top atar.																		
23	Baskı ve yapıştırma işlemlerini düzgün olarak yapar.																		
24	Yetişkin gibi kalem tutar.																		
25	1-5 arası rakamları kopya eder.																		
26	İsmi kopya eder.																		
27	Eksiklerle çizilmiş insan resmini tamamlar.																		
28	Ev, araba, insan, ağaç gibi tanıdık resimleri çizer ve bunlardan bir kompozisyon oluşturur.																		
ÖZBAKIM BECERİLERİ																			
1	Elini, yüzünü yıkar, kurutur.																		
2	Kendi kendine giyinir-soyunur.																		
3	Giysilerindeki düğmeleri çözer-ilikler.																		
4	Yemek yerken uygun araç-gereci kullanır.																		
5	Dişlerini fırçalarlar.																		
6	Saçlarını fırçalar.																		
7	Bıçakla yumuşak nesnelere keser.																		
8	Bıçakla ekmeğine yumuşak nesnelere sürer.																		
9	Ayakkabılarını bağlar.																		
10	Tabağına servis yapar, tabağından yiyecek alır.																		
11	durumu ve hava şartlarına uygun giyecekleri seçer.																		
12	Tuvalet gereksinimi ile ilgili işleri yapar.																		

SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİM		EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN
1	Toplum içinde kendisinden beklenen uygun davranışları gösterir.										
2	Kızgınlık,mutluluk,sevgi gibi duygularını belli eder.										
3	Başkalarının duygularını anlar.										
4	Kurallı oyunların kurallarını koyar										
5	Başkalarına oyunun veya etkinliğin kurallarını açıklar.										
6	Sorumluluk alma ve kurallara uyma davranışları gösterir.										
7	Kendine güven duyar										
8	Yeni ve alışılmamış durumlara uyum sağlar.										
9	Yapı-inşaat oyunları planlar ve oynar.										
10	Grup kurallarına uyar.										
11	Kendi arkadaşlarını kendi seçer.										
12	Zaman,yer ve ayrıntılarıyla ilgili bilgi verildiğinde gerçeğe yakın dramatik oyunlar oynar.										
13	Sorulduğunda ailesi ile ilgili bilgi verir.										
14	Sorulduğunda adresini ve telefon numarasını söyler.										
15	İşbirliğine dayanan oyunlara katılır.										
16	Kendisini ifade etmede özgün yollar kullanır.										
17	Duygusal durumunu ifade etmede dramatik oyunu ve çeşitli araçları kullanır.										
18	İstediklerine ulaşmada sosyal olarak kabul edilebilir davranışlar gösterir.										
19	Kendi cinsiyetinden memnuniyet duyar.										
BİLİŞSEL GELİŞİM											
1	Bedenini parçalarını kendi üzerinde adlandırır ve resimle eşleştirir.										
2	Artık materyalleri kullanarak özgün bir ürün oluşturur.										
3	10-25 parçalı yapbozu yapar.										
4	Aynı dokuya sahip 6-10 nesneyi eşleştirir.										
5	Aynı dokuya sahip 6-10 nesneyi gruplandırır.										

6	İki üçgeni birleştirerek kare yapar.											
7	20'ye kadar atlamadan sayar.											
8	1-10 arasında verilen nesne grupları ile rakamları eşleştirir.											
9	Nesneleri kullanarak toplama ve çıkarma yapar.											
10	Yaşadığı şehrin ve sokağın adını söyler.											
11	Dün,bugün ve yarınla ilgili konuşur.											
12	Daha önce dimlediği öyküleri içeriğine uygun olarak anlatır.											
13	Nesneleri kullanarak toplama ve çıkarma yapar.											
14	Sorulan sorulara kendine özgü cevaplar verir.											
15	Nesnelerin bi sıra içindeki konumunu (birinci,ikinci,üçüncü gibi) gruplandırır.											
16	Haftanın günlerini sırasıyla söyler.											
17	Kısa bir süre gösterilip gizlenen resimdeki nesnelere hatırlar.											
18	Sağını-solunu gösterir.											
19	Gösterilen iki resimden birinde var olan farklılıklarını gösterir.											
20	Günlük yaşamda kullanılan sembollerini tanıır.											
21	Yarım ve bütün olan nesnelere gösterir.											
22	Belli bir olaydan sonra ne olacağını tahmin eder.											
23	Nesneler arasındaki benzerlik ve farklılıkları gösterir.											
24	Eşleştirme,ilişki kurma,gruplandırma ve sıralamayı neye göre yaptığını açıklar											
25	Basit neden-sonuç ilişkilerini açıklar.											
26	"En az,en çok,birçok"ın anlamını bilir ve uygun davranışı gösterir.											
DİL GELİŞİMİ		EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	
1	Günlük deneyimleri anlatır.											
2	Birbirine benzeyen üç emir tümcesinde istenilene sırası ile yerine getirir.											
3	Tekil ve çoğul ifadeleri birbirine dönüştürerek kullanır.											
4	Bazı sözcüklerin eş ve karşıt anlamlarını bilir.											

UYGULAMA FAALİYETİ-2

Erken çocukluk eğitimi veren kurumlardan birine giderek, bir çocuk belirleyiniz. Çocukları tanıma tekniklerinden gözlem tekniğini kullanarak, kayıtlar tutunuz ve bunları arkadaşlarınızla paylaşınız.

İŞLEM BASAMAKLARI	ÖNERİLER
Çocukları Tanıma Teknikleriyle İlgili Yapılan Çalışmaları İnceleyiniz.	Çocukları Tanıma Teknikleriyle İlgili Çalışmaları Dikkatle Araştırınız.
Gözlem Tekniğinin Olumlu Yönlerini İnceleyiniz.	Gözlem Tekniğinin Olumlu Yönlerini Dikkatle Araştırınız.
Gözlem Tekniğinin Olumsuz Yönlerini İnceleyiniz.	Gözlem Tekniğinin Olumsuz Yönlerini Araştırınız.
Gözlem Tekniğinde Kullanılan Materyalleri İnceleyiniz	-Gözlem Tekniğinde Kullanılan Materyallerin Nelere Değindiğine Dikkat Ediniz.
Gözlem Yapacağınız Çocuğu Belirleyiniz.	Arkadaşlarınızla Aynı Kuruma Gidiyorsanız Aynı Çocuğu Da Gözlemleyebilirsiniz.
Belirli Aralıklarla Gözlem Yapınız.	Mutlaka Belirli Aralıklarla Gözlem Yapınız.
-Gözlemlerinizi Not Ediniz..	-Gözlemler Not Edilmezse Unutulacağından Bunu İhmal Etmeyiniz.
Gözlemlerinizin Sonuçlarını Sınıftaki Arkadaşlarınızla Paylaşınız.	Arkadaşlarınızın Fikirlerine de Saygı Gösteriniz..

KONTROL LİSTESİ-2

Aşağıda hazırlanan değerlendirme ölçeğine göre kendinizin ya da arkadaşınızın yaptığınız çalışmayı değerlendiriniz. Gerçekleşme düzeyine göre “EVET/HAYIR” seçeneklerinden uygun olan kutucuğu işaretleyiniz.

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	EVET	HAYIR
Çocukları Tanıma Teknikleriyle İlgili Yapılan Çalışmaları İncelediniz mi?		
Gözlem Tekniğinin Olumlu Yönlerini İncelediniz mi?		
Gözlem Tekniğinin Olumsuz Yönlerini İncelediniz mi?		
Gözlem Tekniğinde Kullanılan Materyalleri İncelediniz mi?		
Gözlem Yapacağınız Çocuğu Belirlediniz mi?		
Belirli Aralıklarla Gözlem Yaptınız mı?		
-Gözlemlerinizi Not Ettiniz mi?		
Gözlemlerinizin Sonuçlarını Sınıftaki Arkadaşlarınızla Paylaştınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda hayır cevaplarınız varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrar ediniz. Cevaplarınızın hepsi evet ise bir sonrası faaliyete geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

ÖLÇME SORULARI

- Aşağıdakilerden hangisi gözlem ile ilgili bir ifade **ıçermez?**
  - Yoruma dayanır.
  - Bilgi toplama tekniğidir.
  - Duyu organları ile yapılır.
  - Bireyi ya da grubu ele alır.
- Aşağıdakilerden hangisi gözlem çeşitleri içinde **yer almaz?**
  - Özel durumlarda gözlem.
  - Sistemli gözlem.
  - Yüzeysel gözlem.
  - Gelişi güzel gözlem.
- Neyin, nerede, ne zaman gözleneceğinin önceden tespit edilerek,amacının belirlendiği belli kurallara uyularak yapılan gözlem aşağıdakilerden hangisidir?
  - Özel durumlarda gözlem.
  - Sistemli gözlem.
  - Gelişi güzel gözlem.
  - Hepsi.
- Gözlem yapılırken dikkat edilecek ilkelerden **değildir?**
  - Gözlem objektif olmalıdır.
  - Farklı aralıklarla ve sürekli olmalıdır.
  - Sonuçları kaydedilmelidir.
  - Kontrollü ve doğal ortamlarda yapılabilir.
- Aşağıdakilerden hangisi gözlemin faydalarındandır **değildir?**
  - Kullanılması kolay tekniktir.
  - Gözlemin bakış açısı, gözlemin objektif olmamasına neden olabilir.
  - Her yaşa uygulanabilir.
  - Doğal ortamda izleme olanağı vardır.

- 6- Anekdotta aşağıdakilerden hangisi bulunmalıdır?
A) Olayın geçtiği yer ve zaman.
B) Olayın objektif olarak tarif edilmesi.
C) Yorum ve öneri.
D) Hepsi.
- 7- Aşağıdakilerden hangisi görüşme ile konuşma arasındaki farktır?
A) Tekniği bilen kişi tarafından yapılmaması.
B) Belli amaca yönelik olması.
C) Yorumlanması.
D) Hepsi.
- 8- Aşağıdakilerden hangisi görüşmenin olumsuzlukları içinde yer alır?
A) Bireysel olduğu için zaman ve emek gerektirir.
B) Sonuçlar yanlış yorumlanabilir.
C) Alınan bilgiler,kişinin verdiği bilgilerle sınırlıdır.
D) Hepsi
- 9- Aşağıdakilerden hangisi görüşme esnasında dikkat edilecek noktalar içinde yer alır?
A) Konuşulanlar objektif olarak yazılmalıdır.
B) Görüşmenin amacı belirlenmelidir.
C) Görüşmeyiciye rahat,güvenli,güler yüzlü,samimi davranılmalıdır.
D) Neler sorulacağı tespit edilmelidir.
- 10- Çocuk hakkında genel bir değerlendirme yapabilmek için çeşitli alanlardaki gelişimsel ürünleri ve sonuçları içeren tanıma tekniği hangisidir?
A) Portfolyolar (Gelişim Dosyaları)
B) Gelişim Kontrol Listeleri
C) Standart Testler
D) Gelişim Raporları

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak, doğru seçeneği işaretleyiniz. Cevaplarınızı cevap anahtarınızdan kontrol ediniz.

- Aşağıdaki ifadelerden hangisinde çocukları tanımanın önemi vurgulanmaktadır?
  - Çocukların kişilik özellikleri, olaylara karşı gösterdikleri tutum ve davranışlar, problemler gelişimlerdeki aksaklıklar bilindiği takdirde, ihtiyaçları doğrultusunda daha bilinçli bir eğitim verilebilir.
  - Çocukların kişilik yapıları bilindiği takdirde, ailelerine rehberlik hizmetleri sunulabilir.
  - Çocukların davranış problemlerinin tespit edilmesi sağlayarak problemlerin çözümlenmesini kolaylaştırır.
  - Özel gereksinimi olan çocukların tespit edilerek özel eğitim imkanlarından yararlanmalarını sağlanabilir.
- Aşağıdakilerden hangisi çocukları tanıma teknikleri kullanılırken çocuğun ele alınması gereken yönlerinden biri **değildir**?
  - Gelişim durumları.
  - Sağlık durumları.
  - Yetenekleri, ilgi ve ihtiyaçları.
  - Saç ve göz rengi.
- Aşağıdakilerden hangisi erken çocukluk dönemi çocuklarını tanımada kullanılan tekniklerden biri **değildir**?
  - Gözlem.
  - Otobiyografi.
  - Görüşme.
  - Gelişim Dosyaları
- Aşağıda gözlem tekniğini planlama aşamasında öğretmenin yapması gerekenler verilmiştir bu ifadelerden hangisi **yanlıştır**?
  - Gözlemin kim tarafından ve ne zaman yapılacağını belirlemelidir.
  - İncelenecek davranışlar sınırlandırılmamalıdır.
  - Gözlem formu geliştirilmelidir.
  - Gözlemin ne için yapılacağını belirlemelidir.

5. Aşağıdaki ifadelerden hangisinde görüşme tekniğinin ailelere sağladığı yarar vurgulanmıştır?

- A) Aileler çocuklarını daha iyi tanıma ve daha iyi anlama olanağı bulur.
- B) Öğretmenlere çocuğun ve yaşantısı hakkında ipuçları verir.
- C) Aile içi etkileşimi güçlendirir.
- D) Ailelerin öğretmeni daha yakından tanmasına fırsat verir.

6- Aşağıdakilerden hangisinde Gelişim dosyalarında bulunması gereken bilgiler ve dokümanlara yer verilmiştir?

- A) Aileye ait bilgi formları,
- B) fotoğraflar
- C) Video Kayıtları
- D) Hepsi

7. Aşağıdakilerden hangisinde erken çocukluk döneminde çocukları tanımada gözlem tekniğinin kullanılmasının nedeni en iyi şekilde açıklanmıştır?

- A) Araç-gereç gerektirmediği ve tüm koşullarda rahatlıkla kullanılabilir olması.
- B) Sonuçların,yorumlanmasının kolay olması.
- C) Belli bir sistem ve plan gerektirmesi.
- D) Belli aralıklarla ve kısa sürede yapılması.

8. Aşağıda gözlem sonuçlarının yorumlanması ile ilgili verilen ifadelerden hangisi **yanlıştır**?

- A) Tutulan kayıtlar titizlikle gözden geçirilmelidir.
- B) Aynı yaş grubundaki çocuklar birbiriyle kaynaşmalıdır.
- C) Çocuğun kendine özgü özellikleri dikkate alınmalıdır.
- D) Çocukla ilgili tüm bilgiler ve çocuğun içinde bulunduğu koşullar göz önünde bulundurulmalıdır.

9. Aşağıdakilerden hangisinde bireyi ve çocukları tanımada kullanılan tekniklerin erken çocukluk dönemindeki çocuklarda kullanılmasının nedenini açıklamaktadır?

- A) Gelişim kişilik ve uyum testlerine çoğu zaman ulaşılmaması.
- B) Bazı testlerin çocukların dikkat sürelerinin üstünde olması.
- C) Çocukların okuma yazma ilmemesi.
- D) Öğretmenlerin bazı testler ve teknikler hakkında yeterli bilgiye sahip olması.

10. Aşağıda görüşme tekniği sırasında öğretmenin dikkat etmesi gereken noktalar verilmiştir. Bu ifadelerden hangisi **yanlıştır**?

- A) Görüşmeden önce ön hazırlık yapılmalı ve görüşmenin amacı belirlenmelidir.
- B) Görüşmenin amacına göre sorulara önceden değil, görüşme sırasında doğal olarak oluşturulmalıdır.
- C) Çocuğun dosyası incelenerek, anne babaya ne gibi bilgiler verileceği tespit edilmelidir.
- D) Sorular sorulurken sınav yapan gibi tavır değil uygun ve olumlu bir tavır takınmalıdır.

Öğrenme faaliyetleri, ölçme değerlendirme ve modül değerlendirme bölümlerinde istenen çalışmaları başarıyla tamamladıysanız öğretmeninizle iletişim kurarak diğer modüle geçiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

1	D
2	D
3	D
4	D
5	Y
6	D
7	Y
8	Y
9	Y
10	Y

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

1	A
2	C
3	B
4	B
5	B
6	D
7	B
8	D
9	D
10	A

MODÜL DEĞERLENDİRME

1	A
2	D
3	B
4	B
5	A
6	D
7	A
8	B
9	C
10	B

KAYNAKÇA

- Prof Dr. San Pınar, Bayhan, Prof Dr. A. İsmihan, Morpa **Çocuk Gelişimi ve Eğitimi:**
- Özsoy Yahya, **Eğitimde Öğrencileri Tanıma Teknikleri** ,Temel Eğitim Kitapları
- **Psikolojik Danışma ve Rehberlik**,Arı Yayıncılık,2000
- Can,Gürhan.(Editör)**Psikolojik Danışma ve Rehberlik**,Ankara Pegem A.Yayıncılık,2002,
- Kepçeoğlu Muharrem, Doç Dr. İbrahim Ethem Özgüven, **Araştırmada,Seçmede,Psikolojik Danışmada Görüşme ilke ve teknikleri. Psikolojik Danışma ve Rehberlik**,Kadıoğlu Matbaa 1992,
- **Psikolojik Danışma ve Rehberlik** , Milli Eğitim Basımevi,1992,Tan,Hasan
- Ceyhan,A, **Bireyi Tanıma Teknikleri**,.(2002).Eskişehir Açık Öğretim Fakültesi Yayınları
- Özgüven, İ, **Görüşme İlke ve Teknikleri** Ankara..(1992) Odak OfsetMatbaacılık
- Özgüven, **Psikolojik Testler** , Ankara 1994,Yeni Doğuş Matbaası
- Tanaydı ,Z, Demiral,Ö **Çocukları Tanıma Ölçme ve Değerlendirme** , Ankara: G.Ü.M.E.F Yayınları,.(1990)
- Milli eğitim bakanlığı okulöncesi eğitimi genel müdürlüğü “**okul öncesi eğitim programı**” , Ankara,2006